ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 27ης Φεβρουαρίου 2003 *

Στην υπόθεση C-373/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Vergabekontrollsenat des Landes Wien (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Adolf Truley GmbH

και

Bestattung Wien GmbH,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, C. W. A. Timmermans (εισηγητή), P. Jann, S. von Bahr και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Adolf Truley GmbH, εκπροσωπούμενη από τον S. Heid, Rechtsanwalt,

— η Bestattung Wien GmbH, εκπροσωπούμενη από τον P. Madl, Rechtsanwalt,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον H. Dossi,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues, A. Bréville-Viéville και S. Pailler,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον M. Nolin, επικουρούμενο από τον R. Roniger, Rechtsanwalt,

— η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από την E. Wright,

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Μαρτίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 14ης Σεπτεμβρίου 2000, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Οκτωβρίου 2000, το Vergabekontrollsenat des Landes Wien (Επιτροπή ελέγχου των διαγωνισμών του ομόσπονδου κράτους της Βιένης) υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199, σ. 1).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Adolf Truley GmbH (στο εξής: Truley), με έδρα το Drosendorf an der Thaya (Αυστρία), και της Bestattung Wien GmbH (στο εξής: Bestattung Wien), με έδρα τη Βιένη (Αυστρία), σχετικά με απόφαση της τελευταίας να μη δεχθεί την προσφορά που κατέθεσε η Truley για τη σύναψη συμβάσεως προμήθειας εξοπλισμού φερέτρων.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Το άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

β) "αναθέτουσες αρχές": το κράτος, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις που συγκροτούνται από έναν ή περισσότερους από αυτούς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Ως "οργανισμός δημοσίου δικαίου" νοείται κάθε οργανισμός:

— που έχει δημιουργηθεί ειδικά για να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα,

— που έχει νομική προσωπικότητα

και

— του οποίου, είτε η δραστηριότητα χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου είτε η διαχείριση υπόκειται σε έλεγχο από το κράτος ή τους οργανισμούς αυτούς είτε άνω του ημίσεος του αριθμού των μελών του οργάνου διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας διορίζεται από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Οι πίνακες των οργανισμών ή των κατηγοριών των οργανισμών δημοσίου δικαίου που ανταποκρίνονται στα κριτήρια που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο παρατίθενται στο παράρτημα I της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ. Οι πίνακες αυτοί είναι όσο το δυνατόν πληρέστεροι και μπορούν να αναθεωρηθούν σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 35 της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ.»

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

Κανόνες περί της συνάψεως συμβάσεων δημοσίων προμηθειών

4 Στο αυστριακό δίκαιο, οι δημόσιες συμβάσεις ρυθμίζονται, εν μέρει, από την Ομοσπονδία και, εν μέρει, από τις ομόσπονδες αρχές (ομόσπονδα κράτη). Στο ομό-

σπονδο κράτος της Βιένης, ο τομέας αυτός διέπεται από τον Wiener Landesvergabegesetz (νόμο του ομόσπονδου κράτους της Βιένης για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, LGBl. 1995/36, όπως δημοσιεύθηκε στο LGBl. 1999/30, στο εξής: WLVergG).

5 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, του WLVergG:

«Ο παρών νόμος εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτουν οι αναθέτουσες αρχές που, υπό την έννοια του παρόντος νόμου, είναι οι εξής:

1. Η Βιένη, ως ομόσπονδο κράτος ή ως Δήμος, καθώς και

2. Οργανισμοί που έχουν ιδρυθεί βάσει του δικαίου του ομόσπονδου κράτους, στο μέτρο που δημιουργήθηκαν για να εξυπηρετούν ανάγκες γενικού συμφέροντος, μη εμπορικής φύσεως, που έχουν τουλάχιστον περιορισμένη νομική ικανότητα και που

   α) διοικούνται κυρίως από όργανα του Δήμου της Βιένης ή από άλλους θεσμικούς φορείς υπό την έννοια των σημείων 1 έως 4, ή από πρόσωπα που έχουν οριστεί για τον σκοπό αυτό από όργανα των προαναφερθέντων θεσμικών φορέων ή των οποίων

   β) η διαχείριση υπόκειται στην εποπτεία του Δήμου της Βιένης ή άλλων θεσμικών φορέων υπό την έννοια των σημείων 1 έως 4 ή που

γ) χρηματοδοτούνται κυρίως από τον Δήμο της Βιένης ή από άλλους θεσμικούς φορείς υπό την έννοια των σημείων 1 έως 4.

3. [...]

4. [...]»

Δημοτικός Κώδικας της Βιένης

6 Κατά το άρθρο 71 του Wiener Stadtverfassung (Δημοτικού Κώδικα Βιένης, LGBl. 1968/28, όπως δημοσιεύθηκε στο LGBl. 1999/17, στο εξής: WStV):

«1) Οι επιχειρήσεις υπό την έννοια του παρόντος νόμου είναι οικονομικοί φορείς στους οποίους το δημοτικό συμβούλιο αναγνωρίζει την ιδιότητα της επιχειρήσεως. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει ότι μια επιχείρηση αποτελείται από περισσότερους φορείς.

2) Οι επιχειρήσεις δεν έχουν νομική προσωπικότητα. Η διαχείριση της περιουσίας τους διακρίνεται από αυτή της υπόλοιπης περιουσίας του Δήμου. Η διαχείριση των επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας. Αν μια επιχείρηση είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο εταιριών, ο τίτλος της πρέπει να αναφέρει σαφώς την ιδιότητά της ως επιχειρήσεως του Δήμου της Βιένης.

3) Το δημοτικό συμβούλιο καταρτίζει το καταστατικό των επιχειρήσεων αυτών, λαμβάνοντας μεταξύ άλλων υπόψη το άρθρο 67, παράγραφος 2. Ο εσωτερικός κανονισμός και η διαίρεση της επιχειρήσεως σε τμήματα (άρθρο 91) ισχύουν και για τις επιχειρήσεις αυτές, μόνον εφόσον αυτό προβλέπεται ρητώς. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ορθολογικής, σώφρονος και αποδοτικής διαχειρίσεως καθώς και τον βαθμό αυξημένης αυτονομίας των επιχειρήσεων έναντι των λοιπών υπηρεσιών του Magistrat [του Δήμου της Βιένης (διοικητική αρχή του Δήμου της Βιένης)], το καταστατικό καθορίζει λεπτομερώς τα όργανα, τις αρμοδιότητές τους, την οργάνωση και τη διοίκησή τους και προβλέπει τη διαχείρισή τους βάσει των αρχών της οικονομίας, της λογιστικής και του ελέγχου διαχειρίσεως. Οι αρμοδιότητες των δημοτικών οργάνων σε θέματα προσωπικού ισχύουν επίσης για τις επιχειρήσεις. Για τον καθορισμό των διαφόρων αρμοδιοτήτων είναι αποκλειστικά αρμόδιο:

1) το δημοτικό συμβούλιο:

α) για την αναγνώριση και την ανάκληση της ιδιότητας της επιχειρήσεως·

β) για τη διάρθρωση μιας επιχειρήσεως σε μονάδες·

γ) για τον καθορισμό των ουσιωδών στόχων της επιχειρήσεως, των κατευθυντήριων γραμμών, των σχεδίων και των προγραμμάτων της διοικήσεως.

[...]

[...]».

7 Το άρθρο 73 του WStV, που αφορά τις αρμοδιότητες του Kontrollamt der Stadt Wien (υπηρεσία ελέγχου του Δήμου της Βιένης, στο εξής: Kontrollamt), το οποίο αποτελεί τμήμα του Magistrat der Stadt Wien, προβλέπει περαιτέρω τα εξής:

«1. Το Kontrollamt είναι αρμόδιο για τον έλεγχο του συνόλου της διαχειρίσεως του Δήμου και των περιουσιών και ιδρυμάτων που διοικούνται από όργανα του Δήμου και έχουν νομική προσωπικότητα, ως προς την ακρίβεια των λογιστικών στοιχείων, την κανονικότητα, τη σκοπιμότητα και την ορθολογική και αποδοτική διαχείριση (έλεγχος διαχειρίσεως) [...].

2. Το Kontrollamt είναι επίσης επιφορτισμένο με τον έλεγχο της διαχειρίσεως εμπορικών επιχειρήσεων στις οποίες ο Δήμος έχει την πλειοψηφία των μετοχών. Αν μια τέτοια εμπορική επιχείρηση έχει την πλειοψηφία των μετοχών σε άλλη επιχείρηση, ο έλεγχος εκτείνεται και στην τελευταία. Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως των εξουσιών του Kontrollamt πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.

3. Το Kontrollamt μπορεί επιπλέον να ελέγχει τη διαχείριση των οργανισμών (εμπορικών επιχειρήσεων, ενώσεων, κ.λπ.) στους οποίους ο Δήμος μετέχει με τρόπους πέραν αυτών της παραγράφου 2, ή στους οποίους ο Δήμος εκπροσωπείται, στο μέτρο που διαθέτει δικαίωμα ελέγχου. Η διάταξη αυτή ισχύει επίσης για τους οργανισμούς που λαμβάνουν επιδοτήσεις από δημοτικούς πόρους ή για τους οποίους ευθύνεται ο Δήμος.

[...]

6. Βάσει αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου ή της επιτροπής εποπτείας, κατόπιν αιτήσεως του Δημάρχου καθώς και, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ενός ασκούντος υπηρεσιακά καθήκοντα δημοτικού συμβούλου, το Kontrollamt πραγματοποιεί ειδικές αποστολές ελέγχου ως προς τη διαχείριση και την ασφάλεια και ενημερώνει το όργανο που του ζήτησε να επιληφθεί.

[...]».

Οι κανόνες που διέπουν την ταφή και τις δραστηριότητες των γραφείων τελετών

8 Η δραστηριότητα του εργολάβου κηδειών ρυθμίζεται, σε ομοσπονδιακό επίπεδο, με τα άρθρα 130 έως 134 της Gewerbeordnung του 1994 (αυστριακός νόμος περί επιτηδευματιών, BGBl. 1994/194, όπως δημοσιεύθηκε στον BGBl. I, 1997/63, στο εξής: GewO). Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, στο αυστριακό δίκαιο, η δραστηριότητα του εργολάβου κηδειών δεν ασκείται αποκλειστικά από συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα, όπως το κράτος, τα ομόσπονδα κράτη ή οι Δήμοι, αλλά, αντιθέτως, η άσκησή της εξαρτάται από τη χορήγηση προηγούμενης άδειας εξαρτώμενης από την ύπαρξη πραγματικής ή μελλοντικής ανάγκης. Συναφώς, το άρθρο 131, παράγραφος 2, του GewO καλεί την αρμόδια για τη χορήγηση μιας τέτοιας άδειας αρχή να επαληθεύει, ειδικότερα, αν ο Δήμος έλαβε επαρκή μέτρα όσον αφορά τους ενταφιασμούς ή τις αποτεφρώσεις.

9 Εντούτοις, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η προϋπόθεση της υπάρξεως συγκεκριμένης ανάγκης ισχύει μόνον όσον αφορά τη χορήγηση άδειας για την άσκηση της δραστηριότητας του εργολάβου κηδειών. Αν, ακολούθως, η ανάγκη παύσει να υφίσταται, η διοίκηση δεν μπορεί να ανακαλέσει την προηγουμένως χορηγηθείσα άδεια.

10 Εξάλλου, ναι μεν ο GewO δεν περιέχει καμία διάταξη που να περιορίζει την άσκηση της δραστηριότητας για την οποία χορηγήθηκε άδεια σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, ο Landeshauptmann (κυβερνήτης του ομόσπονδου κράτους) είναι ωστόσο αρμόδιος, κατά το άρθρο 132, παράγραφος 1, του GewO, να καθορίζει τις ανώτατες τιμές για την παροχή υπηρεσιών από γραφεία τελετών είτε για το σύνολο του ομόσπονδου κράτους είτε ανά διοικητική περιφέρεια ή ανά δήμο.

11 Στο ομόσπονδο κράτος της Βιένης, η ταφή των νεκρών και η άσκηση των δραστηριοτήτων των εργολάβων κηδειών διέπεται, ειδικότερα, από τον Wiener Leichen- und Bestattungsgesetz (νόμο του ομόσπονδου κράτους της Βιένης περί της ταφής των νεκρών, LGBl. 1970/31, όπως δημοσιεύθηκε στο LBGl. 1988/25, στο εξής: WLBG). Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Εφόσον μετά την πάροδο πέντε ημερών από την έκδοση του πιστοποιητικού θανάτου ουδείς αναλάβει την ταφή του πτώματος, το Magistrat υποχρεούται να προβεί στην ταφή (ενταφιασμό ή αποτέφρωση) σε κοιμητήριο του Δήμου της Βιένης. Ο Δήμος της Βιένης φέρει τα έξοδα της κηδείας μόνον όταν και στο μέτρο που δεν καταβάλλονται από τρίτον ή δεν καλύπτονται από την κληρονομία.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

12 Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών σημειώθηκαν σημαντικές τροποποιήσεις των κανόνων που διέπουν την ταφή των νεκρών και τις δραστηριότητες των γραφείων τελετών στη Βιένη.

13 Μέχρι το 1999, οι δραστηριότητες αυτές ασκούνταν από τη Wiener Bestattung (Γραφείο τελετών της Βιένης), επιχείρηση των Wiener Stadtwerke (Δημοτικών Έργων Βιένης), που αποτελούν επιχείρηση του Δήμου της Βιένης υπό την έννοια του άρθρου 71 του WStV. Συναφώς, η Wiener Bestattung — όπως και τα Wiener Stadtwerke — δεν είχαν ίδια νομική προσωπικότητα και αποτελούσαν τμήμα του Magistrat του Δήμου της Βιένης. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, η Wiener Bestattung οργάνωσε επανειλημμένως διαγωνισμούς, στους οποίους η Truley, επιχείρηση παρέχουσα υπηρεσίες γραφείου τελετών, είχε μετάσχει επιτυχώς.

14 Στις 17 Δεκεμβρίου 1998, το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου της Βιένης αποφάσισε να διαχωρίσει τα Wiener Stadtwerke από τις δημοτικές αρχές και να συστήσει νέα εταιρία με ίδια νομική προσωπικότητα, τη Wiener Stadtwerke Holdins AG (στο εξής: WSH), το 100 % των μετοχών της οποίας κατείχε ο Δήμος της Βιένης. Η εταιρία αυτή αποτελείται από έξι θυγατρικές επιχειρήσεις στις οποίες περιλαμβάνεται και η Bestattung Wien. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η τελευταία αυτή εταιρία, το σύνολο του κεφαλαίου της οποίας κατέχει η WSH, έχει νομική προσωπικότητα. Ως ημερομηνία ενάρξεως των δραστηριοτήτων της ορίστηκε, με απόφαση του Magistrat του Δήμου της Βιένης, η 12η Ιουνίου 1999.

15 Λίγο μετά τη σύστασή της, η Bestattung Wien προκήρυξε διαγωνισμό, που δημοσιεύθηκε τόσο στο *Amtlicher Lieferanzeiger* (Επίσημο έντυπο των διαγωνισμών προμηθειών) όσο και στο *Amtsblatt der Stadt Wien* (Επίσημη Εφημερίδα του Δήμου της Βιένης), για τη σύναψη συμβάσεως προμηθειών προς εξοπλισμό φερέτρων. Η Truley κατέθεσε προσφορά στο πλαίσιο του διαγωνισμού αυτού, αλλά πληροφορήθηκε, με έγγραφο της 6ης Ιουνίου 2000, ότι δεν ευδοκίμησε διότι η τιμή που ζητούσε ήταν πολύ υψηλή.

16 Η Truley, εκτιμώντας ότι η προσφορά της ήταν η μοναδική που ανταποκρινόταν στις προδιαγραφές του διαγωνισμού, κίνησε, ενώπιον του Vergabekontrollsenat des Landes Wien, διαδικασία για τον έλεγχο της αναθέσεως της συμβάσεως.

17 Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η Bestattung Wien υποστήριξε ότι δεν υπέκειτο πλέο στο σύστημα της οδηγίας 93/36 και του WLVergG, δεδομένου ότι είχε ίδια νομική προσωπικότητα και ήταν εντελώς ανεξάρτητη από το Magistrat der Stadt Wien, ενώ η Truley ισχυρίστηκε ότι η εν λόγω οδηγία και ο WLVergG εξακολουθούσαν να τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής, λόγω των στενών δεσμών που εξακολουθούν να υφίστανται μεταξύ της εν λόγω εταιρίας και του Δήμου της Βιένης. Συναφώς, επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η Bestattung Wien ανήκε εξ ολοκλήρου στη WSH, το σύνολο των μετοχών της οποίας κατείχε ο Δήμος της Βιένης.

18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Vergabekontrollsenat des Landes Wien, εκτιμώντας ότι για την επίλυση της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς ήταν αναγκαία η ερμηνεία της έννοιας της «αναθέτουσας αρχής» του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36, βάσει ιδίως των αποφάσεων της 15ης Ιανουαρίου 1998, C-44/96, Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ. (Συλλογή 1998, σ. I-73), και της 10ης Νοεμβρίου 1998, C-360/96, BFI Holding (Συλλογή 1998, σ. I-6821), αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει ο όρος "ανάγκες γενικού συμφέροντος" του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι

α) πρέπει ο ορισμός των αναγκών γενικού συμφέροντος να προκύπτει από την εθνική έννομη τάξη του κράτους μέλους;

β) Υπάρχει ανάγκη γενικού συμφέροντος όταν οι εκ του νόμου προβλεπόμενες υποχρεώσεις ενός οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν μόνον επικουρικό χαρακτήρα;

2) Κατά την ερμηνεία του όρου "ανάγκες που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα" της προαναφερθείσας οδηγίας 93/36/ΕΚ, α) αποτελεί η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού εκ των ουκ άνευ προϋπόθεση ή β) πρέπει να λαμβάνονται συναφώς υπόψη τα πραγματικά ή νομικά δεδομένα;

3) Πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 1, στοιχείο β', της προαναφερθείσας οδηγίας 93/36/ΕΚ, σχετικά με το ότι η διαχείριση του οργανισμού δημοσίου δικαίου πρέπει να υπόκειται σε εποπτεία από το κράτος ή από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης, και στην περίπτωση ενός απλού εκ των υστέρων ελέγχου, όπως αυτός που διενεργείται από το Kontrollamt του Δήμου της Βιέννης;»

Επί του παραδεκτού των προδικαστικών ερωτημάτων

19 Παραπέμποντας στις αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 1991, C-186/90, Durighello (Συλλογή 1991, σ. I-5773), και της 16ης Ιανουαρίου 1997, C-134/95, USSL n° 47 di Biella (Συλλογή 1997, σ. I-195), με τις οποίες το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η αίτηση εθνικού δικαστηρίου για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να απορρίπτεται όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που ζητεί το εν λόγω δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, η Bestattung Wien ισχυρίζεται ότι το ερώτημα αν η ίδια έχει ή δεν έχει την ιδιότητα της αναθέτουσας αρχής ουδεμία επιρροή ασκεί στην υπόθεση της κύριας δίκης.

20 Συγκεκριμένα, θεωρεί ότι από το κείμενο του άρθρου 99 του WLVergG προκύπτει ότι το Vergabekontrollsenat des Landes Wien είναι αρμόδιο, μετά την ανάθεση της συμβάσεως, απλώς και μόνο να διαπιστώσει μήπως, κατά παράβαση των κανόνων του νόμου αυτού, η σύμβαση δεν ανατέθηκε στον υποβάλλοντα την καλύτερη προσφορά και ότι δεν μπορεί να κινήσει διαδικασία προσφυγής παρά μόνο στο μέτρο που η θεωρούμενη ως παράνομη απόφαση ήταν ουσιώδης για την έκβαση της διαδικασίας συνάψεως της συμβάσεως. Στην υπόθεση της κύριας δίκης, όμως, η προσφορά της Truley κατατάχθηκε προτελευταία όσον αφορά τις τιμές που ζητή-

θηκαν για τον εξοπλισμό των φερέτρων, οπότε η εν λόγω εταιρία δεν είχε κανένα έννομο συμφέρον να επιτύχει την ικανοποίηση του αιτήματός της, εφόσον, εν πάση περιπτώσει, δεν είχε υποβάλει την πλέον συμφέρουσα προσφορά υπό την έννοια του άρθρου 99, παράγραφος 1, του WLVergG και, επομένως, σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να της ανατεθεί η σύμβαση.

21 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και, ιδίως, από την προπαρατεθείσα απόφαση Durighello, την οποία επικαλείται η Bestattung Wien, προκύπτει ότι αποκλειστικώς αρμόδια να εκτιμούν, ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε υποθέσεως, πρώτον, αν η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι αναγκαία για να μπορέσουν να εκδώσουν τη δική τους απόφαση και, δεύτερον, αν τα ερωτήματα που υποβάλλουν στο Δικαστήριο ασκούν επιρροή στην έκβαση της εκκρεμούς ενώπιόν τους διαφοράς, είναι τα εθνικά δικαστήρια τα οποία έχουν επιληφθεί της διαφοράς και φέρουν την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που θα εκδώσουν (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Durighello, σκέψη 8). Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο οφείλει, κατ' αρχήν, να αποφανθεί.

22 Περαιτέρω, το Δικαστήριο έχει, επίσης, επανειλημμένως δεχθεί ότι δεν είναι δυνατή η άρνηση απαντήσεως σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου παρά μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμα όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 13ης Μαρτίου 2001, C-379/98, PreussenElektra, Συλλογή 2001, σ. I-2099, σκέψη 39, και της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-390/99, Canal Satélite Digital, Συλλογή 2002, σ. I-607, σκέψη 19).

23 Εν προκειμένω, τα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο δεν εμπίπτουν εμφανώς σε μία από τις ως άνω περιπτώσεις.

24 Συγκεκριμένα, αφενός δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ζητούμενη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή ότι είναι υποθετικής φύσεως, εφόσον η εκτίμηση της νομιμότητας της αποφάσεως περί συνάψεως της επίδικης στην κύρια δίκη συμβάσεως εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το αν η καθής της κύριας δίκης μπορεί να θεωρηθεί ως αναθέτουσα αρχή υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36.

25 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο προσκόμισε πράγματι στο Δικαστήριο όλα τα αναγκαία στοιχεία ώστε να είναι σε θέση να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα.

26 Συνεπώς, η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως είναι παραδεκτή.

Επί του πρώτου ερωτήματος

27 Με το πρώτο του ερώτημα, το οποίο διαιρείται σε δύο σκέλη, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, ως προς το περιεχόμενο της έννοιας «ανάγκες γενικού συμφέροντος», του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/36.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου ερωτήματος

28 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου του ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν ο ορισμός της έννοιας «ανάγκες γενικού συμφέροντος» προκύπτει από το κοινοτικό δίκαιο ή από την έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

29 Η Truley και η Αυστριακή Κυβέρνηση θεωρούν ότι η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» είναι έννοια του κοινοτικού δικαίου που πρέπει να εκτιμάται αυτοτελώς, χωρίς να γίνεται αναφορά στην έννομη τάξη των κρατών μελών. Συναφώς, αφενός, επικαλούνται τον σκοπό των κοινοτικών οδηγιών σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, που συνίσταται στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού στις μέχρι τότε στεγανοποιημένες εθνικές αγορές και στην ενημέρωση των εγκατεστημένων στην Κοινότητα ενδιαφερομένων σχετικά με τους οργανισμούς που πρέπει να θεωρούνται ως αναθέτουσες αρχές. Αφετέρου, παραπέμπουν στην προπαρατεθείσα απόφαση BFI Holding, με την οποία το Δικαστήριο δήλωσε ότι η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» πρέπει να εκτιμάται αντικειμενικά, ανεξαρτήτως του νομοθετικού είδους των διατάξεων με τις οποίες ορίζονται οι ανάγκες αυτές.

30 Στο πλαίσιο αυτό, η Truley ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό, από πλευράς ασφάλειας δικαίου, ότι η ίδια δραστηριότητα μπορεί να θεωρείται ή και να μη θεωρείται ως γενικού συμφέροντος, ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο ασκείται, η δε Αυστριακή Κυβέρνηση επισημαίνει ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου και, ιδίως, από τις αποφάσεις της 18ης Ιανουαρίου 1984, 327/82, Ekro (Συλλογή 1984, σ. 107), και της 27ης Νοεμβρίου 1991, C-273/90, Meico-Fell (Συλλογή 1991, σ. I-5569), προκύπτει ότι οι όροι του κοινοτικού δικαίου πρέπει να ερμηνεύονται σε σχέση με τις εθνικές έννοιες μόνο στις — εξαιρετικές — περιπτώσεις όπου γίνεται ρητή ή σιωπηρή παραπομπή σε ορισμούς που περιέχονται στις έννομες τάξεις των κρατών μελών, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

31 Ναι μεν η Bestattung Wien καθώς και η Γαλλική Κυβέρνηση και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ συμμερίζονται την άποψη της Truley και της Αυστριακής Κυβερ-

νήσεως, κατά την οποία η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» είναι έννοια του κοινοτικού δικαίου, πλην όμως θεωρούν ότι αρμόδια για την κατά περίπτωση εφαρμογή της είναι μάλλον τα κράτη μέλη, ανάλογα με τα καθήκοντα που σκοπεύουν να αναλάβουν. Συναφώς, παραπέμπουν, μεταξύ άλλων, στον σκοπό των σχετικών κοινοτικών οδηγιών, ήτοι στον συντονισμό — και όχι στην ενοποίηση — των εθνικών κανόνων σχετικά με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, καθώς και στο παράρτημα Ι της οδηγίας 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199, σ. 54), που περιέχει τον κατάλογο των οργανισμών που πληρούν τα αναφερόμενα στο άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 κριτήρια. Κατά την Bestattung Wien, ένας παρόμοιος κατάλογος με τους οργανισμούς που τα κράτη μέλη θεωρούν ως αναθέτουσες αρχές θα ήταν εντελώς άχρηστος, αν η έννοια του γενικού συμφέροντος θεωρούνταν ως αμιγώς κοινοτικού δικαίου έννοια. Επομένως, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος, στο πλαίσιο των στόχων της κοινωνικής του πολιτικής, να καθορίζει σε τι συνίσταται τελικά το γενικό συμφέρον και, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, να εξετάζει τη νομική και πραγματική κατάσταση του οικείου οργανισμού προκειμένου να αξιολογεί την ύπαρξη ή την απουσία αναγκών γενικού συμφέροντος.

32 Τέλος, κατά την Επιτροπή, η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» πρέπει να καθορίζεται βάσει του εθνικού δικαίου και μόνο. Συναφώς επικαλείται, αφενός, την προπαρατεθείσα απόφαση Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ., στην οποία το Δικαστήριο στηρίχθηκε στις σχετικές εθνικές διατάξεις για να καταλήξει ότι το τυπογραφείο του αυστριακού κράτους δημιουργήθηκε για να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, και, αφετέρου, την προπαρατεθείσα απόφαση BFI Holding, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε, στηριζόμενο μεταξύ άλλων στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 93/37, ότι η αποκομιδή και η επεξεργασία οικιακών απορριμμάτων ανήκουν στις δραστηριότητες για τις οποίες ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι πρέπει να ασκούνται από τις δημόσιες αρχές ή ως προς τις οποίες επιθυμεί να διατηρήσει καθοριστική επιρροή.

Απάντηση του Δικαστηρίου

33 Εκ προοιμίου πρέπει να σημειωθεί ότι η οδηγία 93/36 δεν περιέχει ορισμό της έννοιας «ανάγκες γενικού συμφέροντος».

34 Το άρθρο 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζει απλώς ότι τέτοιου είδους ανάγκες πρέπει να μην έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, ενώ, όπως προκύπτει από μια σφαιρική ανάγνωση της ίδιας διατάξεως, η ικανοποίηση αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα είναι αναγκαία, αλλά όχι επαρκής προϋπόθεση για να χαρακτηρισθεί ένας οργανισμός ως «οργανισμός δημοσίου δικαίου» και, κατ' επέκταση, ως «αναθέτουσα αρχή» υπό την έννοια της οδηγίας 93/36. Συγκεκριμένα, για να εμπίπτει ο οργανισμός αυτός στην εν λόγω οδηγία πρέπει να διαθέτει επίσης νομική προσωπικότητα και να εξαρτάται στενά, ως προς τον τρόπο χρηματοδοτήσεως, διαχειρίσεως ή ελέγχου, από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου [βλ., όσον αφορά τον σωρευτικό χαρακτήρα των προϋποθέσεων που θέτουν, χρησιμοποιώντας όμοιους όρους, το άρθρο 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών (ΕΕ L 290, σ. 1), και το άρθρο 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/37, τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ., σκέψεις 21 και 38, και BFI Holding, σκέψη 29· την απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2001, C-237/99, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-939, σκέψη 40, και της 10ης Μαΐου 2001, C-223/99 και C-260/99, Agorà και Excelsior, Συλλογή 2001, σ. I-3605, σκέψη 26].

35 Κατά πάγια νομολογία, από την ανάγκη της ενιαίας εφαρμογής τόσο του κοινοτικού δικαίου όσο και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως προκύπτει ότι μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου, η οποία δεν παραπέμπει ρητώς στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της, πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε όλη την Κοινότητα, αυτοτελώς και ενιαίως, με βάση τα συμφραζόμενα της διατάξεως και τον σκοπό που επιδιώκει η σχετική κανονιστική

ρύθμιση (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσα απόφαση Ekro, σκέψη 11· απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-287/98, Linster, Συλλογή 2000, σ. I-6917, σκέψη 43, και της 9ης Νοεμβρίου 2000, C-357/98, Yiadom, Συλλογή 2000, σ. I-9265, σκέψη 26).

36 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/36 δεν παραπέμπει σαφώς στο δίκαιο των κρατών μελών, οπότε η προαναφερθείσα έννοια πρέπει να ερμηνευθεί αυτοτελώς και ενιαίως σε όλη την Κοινότητα.

37 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι το άρθρο 1, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, της οδηγίας 93/36 παραπέμπει στο παράρτημα I της οδηγίας 93/37, η οποία περιέχει τον κατάλογο των οργανισμών και των κατηγοριών οργανισμών δημοσίου δικαίου που πληρούν, σε κάθε κράτος μέλος, τα κριτήρια που απαριθμούνται στο δεύτερο εδάφιο του στοιχείου β'.

38 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι ούτε στο εν λόγω παράρτημα υπάρχει ορισμός της έννοιας «ανάγκες γενικού συμφέροντος» την οποία περιέχει, μεταξύ άλλων, το άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 και το άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/37.

39 Αφετέρου, ναι μεν προκύπτει σαφώς από το κείμενο του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 ότι ο κατάλογος του παραρτήματος I της οδηγίας 93/37 προορίζεται να είναι κατά το δυνατόν πληρέστερος και μπορεί, από αυτή την άποψη, να αναθεωρείται σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 35 της οδηγίας 93/37 διαδικασία, ουδόλως όμως έχει εξαντλητικό χαρακτήρα (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις BFI Holding, σκέψη 50, και Agorà και Excelsior, σκέψη 36), δεδομένου ότι ο βαθμός ακριβείας του εν λόγω καταλόγου ποικίλλει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

40 Συνεπώς, η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 ανήκει στο κοινοτικό δίκαιο και πρέπει να ερμηνεύεται με βάση τα συμφραζόμενα των διατάξεων του οικείου άρθρου και τον επιδιωκομένο από την εν λόγω οδηγία σκοπό.

41 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει επανειλημμένως ότι ο συντονισμός σε κοινοτικό επίπεδο των διαδικασιών συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων αποβλέπει στην εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών και την κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, συνεπώς, στην προστασία των συμφερόντων των εγκατεστημένων σε κράτος μέλος επιχειρηματιών οι οποίοι επιθυμούν να παραδώσουν αγαθά ή να παράσχουν υπηρεσίες στις αναθέτουσες αρχές που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-380/98, University of Cambridge, Συλλογή 2000, σ. I-8035, σκέψη 16, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 41, και αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 2002, C-92/00, HI, Συλλογή 2002, σ. I-5553, σκέψη 43, και της 12ης Οκτωβρίου 2002, C-470/99, Universale Bau κ.λπ., Συλλογή 2002, σ. I-11617, σκέψη 51).

42 Επιπλέον, από πάγια νομολογία προκύπτει επίσης ότι σκοπός των κοινοτικών οδηγιών σχετικά με το συντονισμό των διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων είναι τόσο η αποσόβηση του κινδύνου να προτιμηθούν οι ημεδαποί υποβάλλοντες προσφορά ή υποψήφιοι κατά τη σύναψη οποιασδήποτε συμβάσεως στην οποία προβαίνουν οι αναθέτουσες αρχές όσο και ο αποκλεισμός του ενδεχομένου ένας οργανισμός ο οποίος χρηματοδοτείται ή ελέγχεται από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου να καθορίζει τη στάση του βάσει εκτιμήσεων μη οικονομικής φύσεως (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις University of Cambridge, σκέψη 17, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 42, και Universale Bau κ.λπ, σκέψη 52).

43 Ενόψει του διπλού σκοπού της αναπτύξεως του ανταγωνισμού και της διαφάνειας, ο όρος «οργανισμού δημοσίου δικαίου» πρέπει να λαμβάνεται υπόψη υπό την ευρεία του έννοια.

44 Επομένως, αν ένας συγκεκριμένος οργανισμός δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος Ι της οδηγίας 93/37, πρέπει να ελέγχεται, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, η νομική και πραγματική κατάσταση του οργανισμού αυτού, προκειμένου να εξετάζεται αν εξυπηρετεί ή δεν εξυπηρετεί ανάγκη γενικού συμφέροντος.

45 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/36 αποτελεί αυτοτελή έννοια του κοινοτικού δικαίου.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου ερωτήματος

46 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου του ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των γραφείων τελετών ανταποκρίνονται σε ανάγκη γενικού συμφέροντος. Συναφώς, ερωτά ειδικότερα αν το γεγονός ότι ένας οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης έχει τη νόμιμη υποχρέωση να αναλαμβάνει την τέλεση κηδειών — ενδεχομένως δε και τα συναφή έξοδα —, στην περίπτωση που αυτές δεν έχουν οργανωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας από την έκδοση του πιστοποιητικού θανάτου, αρκεί, αφ' εαυτού, ώστε να τεκμαρθεί η ύπαρξη ανάγκης γενικού συμφέροντος.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

47 Σε συνέχεια των παρατηρήσεών τους σχετικά με το πρώτο σκέλος του πρώτου ερωτήματος, η Truley και η Αυστριακή Κυβέρνηση ναι μεν εκτιμούν ότι μια υπο-

χρέωση όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του WLBG δεν ασκεί επιρροή στο ερώτημα αν υπάρχει ή δεν υπάρχει ανάγκη γενικού συμφέροντος, στο μέτρο που το αποφασιστικό κριτήριο εκτιμήσεως της έννοιας αυτής απορρέει, κατά την άποψή τους, από το κοινοτικό και όχι από το εθνικό δίκαιο, υποστηρίζουν όμως ότι δεν υπάρχει καμία αμφιβολία για το ότι οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών ανταποκρίνονται πράγματι σε ανάγκη γενικού συμφέροντος. Ως προς αυτό, στηρίζονται, αφενός, στο παράρτημα I της οδηγίας 93/37, η οποία, όσον αφορά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, περιέχει ρητή αναφορά στα κοιμητήρια και στις υπηρεσίες ενταφιασμού και, αφετέρου, στην προπαρατεθείσα απόφαση BFI Holding, με την οποία το Δικαστήριο δήλωσε, σχετικά με την αποκομιδή και την επεξεργασία των οικιακών απορριμμάτων, ότι η δραστηριότητα αυτή ανήκει σ' αυτές για τις οποίες ένα κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι πρέπει να ασκούνται από τις δημόσιες αρχές ή ως προς τις οποίες επιθυμεί να διατηρήσει καθοριστική επιρροή. Κατά την Truley, η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών ανήκουν, επίσης, στον «σκληρό πυρήνα» των βασικών παροχών στις οποίες προβαίνει το κράτος προς το κοινό συμφέρον.

48 Την άποψη αυτή αμφισβητεί μερικώς η καθής της κύριας δίκης. Ναι μεν η Bestattung Wien, όπως και η Truley και η Αυστριακή Κυβέρνηση, θεωρεί ότι το άρθρο 10, παράγραφος 1, του WLBG δεν ασκεί επιρροή για να εκτιμηθεί η ενδεχόμενη ύπαρξη ανάγκης γενικού συμφέροντος, ισχυρίζεται ωστόσο ότι η τελευταία αυτή έννοια καλύπτει, εν προκειμένω, μόνον τις υπηρεσίες εργολάβου κηδειών υπό τη στενή του όρου έννοια, ήτοι, κατά την άποψή της, τον ενταφιασμό και την εκταφή των σωμάτων, την αποτέφρωση και τη διαχείριση των κοιμητηρίων και των τεφροφυλακίων. Δραστηριότητες όπως η χορήγηση πιστοποιητικών θανάτου, η καταχώριση αγγελίας θανάτου και η εκτύπωση αγγελτηρίων θανάτου, η έκθεση της σορού στο βάθρο, το πλύσιμο, το ντύσιμο και η τοποθέτηση του νεκρού στο φέρετρο, η μεταφορά του προς την τελευταία του κατοικία ή η συντήρηση των τάφων — δραστηριότητες τις οποίες η καθής της κύριας δίκης χαρακτήρισε ως υπηρεσίες εργολάβου κηδειών «υπό την ευρεία του όρου έννοια» — δεν περιλαμβάνονται, αντιθέτως, μεταξύ αυτών τις οποίες το κράτος επιθυμεί να εποπτεύει και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στην έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος». Η Bestattung Wien επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι η δραστηριότητα του γραφείου τελετών δεν υπόκειται, στην Αυστρία, σε καμία ιδιαίτερη εποπτεία, πέραν της εξουσίας των κυβερνητών των ομόσπονδων κρατών να επιβάλλουν μέγιστες τιμές για ορισμένες παροχές.

49 Τέλος, κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, την Επιτροπή και την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, μια επικουρικώς προβλεπόμενη νόμιμη υποχρέωση, όπως αυτή του άρθρου 10, παράγραφος 1, του WLBG, συνιστά πράγματι σοβαρή ένδειξη ανάγκης γενικού συμφέροντος, στο μέτρο που το άρθρο αυτό προβλέπει τόσο την πρακτική οργάνωση των κηδειών από το Δήμο της Βιέννης όσο και την εκ μέρους του ανάληψη των σχετικών εξόδων, στην περίπτωση που αυτά δεν καλύπτονται από την κληρονομία.

Απάντηση του Δικαστηρίου

50 Πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, κατά κανόνα, συνιστούν ανάγκες γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', των κοινοτικών οδηγιών περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων, ανάγκες που, αφενός, εξυπηρετούνται κατά κανόνα κατά τρόπο διαφορετικό από την προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά και τις οποίες, αφετέρου, για λόγους που άπτονται του γενικού συμφέροντος, επιλέγει να ικανοποιήσει το ίδιο το κράτος ή επί των οποίων επιθυμεί να διατηρήσει καθοριστική επιρροή (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις BFI Holding, σκέψεις 50 και 51, και Agorà και Excelsior, σκέψη 37).

51 Δεν μπορεί, όμως, να αμφισβητηθεί ότι η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών μπορούν να θεωρηθούν ως δραστηριότητες που εξυπηρετούν πράγματι ανάγκη γενικού συμφέροντος.

52 Συγκεκριμένα, αφενός, οι δραστηριότητες αυτές συνδέονται με τη δημόσια τάξη στο μέτρο που το κράτος έχει πρόδηλο συμφέρον να ασκεί στενό έλεγχο όσον αφορά την έκδοση πιστοποιητικών όπως τα πιστοποιητικά γεννήσεως και θανάτου.

53 Αφετέρου, προφανείς λόγοι υγιεινής και δημόσιας υγείας μπορούν να δικαιολογήσουν την εκ μέρους του κράτους διατήρηση καθοριστικής επιρροής επί των δραστηριοτήτων αυτών και τη λήψη μέτρων όπως τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του WLBG, στην περίπτωση που η ταφή δεν έχει οργανωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας από τη σύνταξη του πιστοποιητικού θανάτου. Επομένως, η ίδια η ύπαρξη μιας τέτοιας διατάξεως συνιστά σαφή ένδειξη ότι οι εν λόγω δραστηριότητες είναι δυνατό να εξυπηρετούν ανάγκη γενικού συμφέροντος.

54 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει, μεταξύ άλλων, να απορριφθεί η ερμηνεία που υποστηρίζει η καθής της κύριας δίκης ότι, σε αντίθεση προς τις δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών «υπό την ευρεία του όρου έννοια», όπως η καταχώριση αγγελίας θανάτου, η τοποθέτηση του νεκρού στο φέρετρο ή η μεταφορά του, μόνον ο ενταφιασμός και η εκταφή του πτώματος καθώς και η διαχείριση των κοιμητηρίων και των τεφροφυλακίων — οι οποίες χαρακτηρίζονται ως δραστηριότητες εργολάβου κηδειών «υπό τη στενή του όρου έννοια» — εμπίπτουν στην έννοια ανάγκες γενικού συμφέροντος. Συγκεκριμένα, παρόμοια διάκριση είναι τεχνητή, δεδομένου ότι το σύνολο των δραστηριοτήτων ή η πλειονότητά τους ασκούνται συνήθως από την ίδια επιχείρηση ή από την ίδια δημόσια αρχή.

55 Κατά τα λοιπά, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 68 των προτάσεών του, η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών διέπονται από έναν και μοναδικό νόμο στο ομόσπονδο κράτος της Βιέννης, ήτοι τον WLBG. Το άρθρο 33, παράγραφος 4, του νόμου αυτού, όμως, προβλέπει ρητά ότι «η τέλεση των κηδειών [...], η μεταφορά της σορού ή της τέφρας στο κοιμητήριο [...], καθώς και το άνοιγμα και το κλείσιμο των τάφων, η ταφή των νεκρών ή η εναπόθεση της τέφρας και ο ενταφιασμός βαρύνουν τη δημόσια αρχή ή τους υπεύθυνους της εξουσιοδοτημένης από αυτή επιχειρήσεως».

56 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και στην περίπτωση που οι παροχές του εργολάβου κηδειών «υπό τη στενή του όρου έννοια» συνιστούν μικρό μόνο μέρος των δραστηριοτήτων ενός γραφείου τελετών, το γεγονός αυτό δεν ασκεί επιρροή, εφόσον το εν λόγω γραφείο εξακολουθεί να είναι επιφορτισμένο με ανάγκες γενικού συμφέροντος. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η ιδιότητα ενός οργανισμού ως οργανισμού δημοσίου δικαίου δεν εξαρτάται από τη σημασία που αντιπροσωπεύει η εξυπηρέτηση αναγκών γενικού συμφέροντος που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα σε σχέση προς την όλη δραστηριότητα του συγκεκριμένου οργανισμού (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις Mannesmann Anlagenbau Austria κ.λπ., σκέψεις 25, 26 και 31, καθώς και BFI Holding, σκέψεις 55 και 56).

57 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο σκέλος του πρώτου ερωτήματος πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών είναι δυνατό να εξυπηρετούν ανάγκη γενικού συμφέροντος. Το γεγονός ότι ένας οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης έχει τη νόμιμη υποχρέωση να αναλαμβάνει την τέλεση κηδείας — ενδεχομένως δε και τα συναφή έξοδα — στην περίπτωση που αυτή δεν έχει οργανωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας από την έκδοση του πιστοποιητικού θανάτου, συνιστά ένδειξη ανάγκης γενικού συμφέροντος.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

58 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών εξυπηρετούν πράγματι ανάγκη γενικού συμφέροντος που δεν έχει βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο, επισημαίνοντας ότι στην Αυστρία λειτουργούν περισσότερα από 500 γραφεία τελετών, αλλά ότι, κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσας της κύριας δίκης, ο ανταγωνισμός είναι ανύπαρκτος στην τοπική αγορά της Βιέννης, ερωτά κατ' ουσίαν αν η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού οδηγεί αφ' εαυτής στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται ανάγκη γενικού συμφέροντος μη έχουσα βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα ή αν πρέπει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των σχετικών νομικών και πραγματικών δεδομένων.

59 Ως προς αυτό, αρκεί να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο, κληθέν να αποφανθεί σε παρόμοια περίπτωση, έκρινε, με τη σκέψη 47 της προπαρατεθείσας αποφάσεως BFI Holding, ότι η απουσία ανταγωνισμού δεν συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό ενός φορέα ως οργανισμού δημοσίου δικαίου. Συγκεκριμένα, η προϋπόθεση να μην υπάρχουν ιδιωτικές επιχειρήσεις ικανές να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες για τις οποίες έχει δημιουργηθεί ο συγκεκριμένος οργανισμός κινδυνεύει να καταστήσει κενή περιεχομένου την έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου που περιέχεται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 1, στοιχείο β', της οδηγίας 93/36 (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση BFI Holding, σκέψη 44).

60 Εντούτοις, το Δικαστήριο διευκρίνισε, με τις σκέψεις 48 και 49 της ίδιας αποφάσεως, ότι η ύπαρξη ανταγωνισμού δεν στερείται παντελώς σημασίας προκειμένου να κριθεί κατά πόσον μια ανάγκη γενικού συμφέροντος έχει μη βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Πράγματι, η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού και, ειδικότερα, το γεγονός ότι ο συγκεκριμένος οργανισμός δρα υπό συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά μπορεί να αποτελεί ένδειξη ότι δεν πρόκειται για ανάγκη γενικού συμφέροντος η οποία δεν έχει βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

61 Επομένως, από τη διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στην προπαρατεθείσα απόφαση BFI Holding προκύπτει ότι, μολονότι δεν στερείται παντελώς σημασίας, η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού δεν οδηγεί αφ' εαυτής στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει ανάγκη γενικού συμφέροντος μη βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα.

62 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η δραστηριότητα του εργολάβου κηδειών στην Αυστρία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα και ότι για την άσκησή της δεν ισχύει, κατ' αρχήν, κανένας περιορισμός εδαφικής φύσεως.

63 Αντιθέτως, τόσο από τη διάταξη περί παραπομπής όσο και από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει, αφενός, ότι η άσκηση μιας τέτοιας

δραστηριότητας εξαρτάται από τη χορήγηση προηγούμενης άδειας εξαρτωμένης από την ύπαρξη ανάγκης καθώς και από τα μέτρα που λαμβάνουν οι δήμοι όσον αφορά την ταφή των νεκρών και, αφετέρου, ότι ο κυβερνήτης του ομόσπονδου κράτους είναι αρμόδιος να καθορίζει τις ανώτατες τιμές για τις παροχές των εργολάβων κηδειών είτε για το σύνολο του ομόσπονδου κράτους είτε ανά διοικητική περιφέρεια ή ανά δήμο.

64 Επιπλέον, από το άρθρο 10, παράγραφος 1, του WLBG προκύπτει ότι ο Δήμος της Βιένης οφείλει να αναλαμβάνει τα έξοδα των κηδειών στην περίπτωση που δεν τα αναλαμβάνει τρίτος ή που δεν καλύπτονται από την κληρονομία.

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να κατανοήσει τη συγκεκριμένη φύση των αναγκών που εξυπηρετεί η Bestattung Wien, να εξετάσει το σύνολο των νομικών και πραγματικών παραγόντων που διέπουν τη δραστηριότητα της εν λόγω εταιρίας, όπως αναφέρονται στις σκέψεις 62 έως 64 της παρούσας αποφάσεως, καθώς και τις συνθήκες της διασπάσεως των Wiener Stadtwerke και της μεταφοράς των δραστηριοτήτων της από τη Wiener Bestattung στη Bestattung Wien και τους όρους της συμβάσεως αποκλειστικότητας που, κατά την αιτούσα της κύριας δίκης, συνδέουν την τελευταία αυτή εταιρία με τον Δήμο της Βιένης.

66 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού δεν οδηγεί αφ' εαυτής στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται ανάγκη γενικού συμφέροντος μη βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν υπάρχει τέτοια ανάγκη, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των σχετικών νομικών και πραγματικών δεδομένων, όπως οι περιστάσεις υπό τις οποίες συστάθηκε ο οικείος οργανισμός και οι συνθήκες υπό τις οποίες ασκεί τη δραστηριότητά του.

Επί του τρίτου ερωτήματος

67 Τέλος, με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο του κριτηρίου του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/36, που αφορά τον έλεγχο της διαχειρίσεως του οικείου οργανισμού από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Ειδικότερα, ερωτά αν το κριτήριο αυτό πληρούται στην περίπτωση που διενέργειας απλού εκ των υστέρων ελέγχου της διαχειρίσεως του οικείου οργανισμού.

68 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει (βλ., μεταξύ άλλων, προπαρατεθείσες αποφάσεις University of Cambridge, σκέψη 20, και Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 44) ότι, όσον αφορά τα εναλλακτικά κριτήρια του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, των οδηγιών 92/50, 93/36 και 93/37, καθένα από αυτά αντικατοπτρίζει τη στενή σχέση εξαρτήσεως ενός οργανισμού από το κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

69 Ειδικότερα, όσον αφορά το σχετικό με τον έλεγχο της διαχειρίσεως κριτήριο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο εν λόγω έλεγχος πρέπει να δημιουργεί σχέση εξαρτήσεως του οικείου οργανισμού από τις δημόσιες αρχές, ισοδύναμη με αυτή που υφίσταται όταν πληρούται το ένα από τα άλλα δύο εναλλακτικά κριτήρια, ήτοι είτε χρηματοδότηση προερχόμενη κυρίως από τις δημόσιες αρχές είτε ο εκ μέρους τους διορισμός άνω του ημίσεος του αριθμού των μελών του οργάνου διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας του οικείου οργανισμού, που παρέχουν στις δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να επηρεάζουν τις αποφάσεις του εν λόγω οργανισμού σε θέματα δημοσίων συμβάσεων (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψεις 48 και 49).

70 Όσον αφορά την εν λόγω νομολογία, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το σχετικό με τον έλεγχο της διαχειρίσεως κριτήριο πληρούται στην περίπτωση που διενεργείται απλός

εκ των υστέρων έλεγχος, εφόσον, εξ ορισμού, ένας τέτοιος έλεγχος δεν παρέχει στις δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να επηρεάζουν τις αποφάσεις του εν λόγω οργανισμού σε θέματα δημοσίων συμβάσεων.

71 Όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας, με τα σημεία 109 έως 114 των προτάσεών του, τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο υποδηλώνουν, ωστόσο, ότι ο διενεργούμενος από τον Δήμο της Βιένης έλεγχος επί των δραστηριοτήτων της Bestattung Wien υπερβαίνει, εν προκειμένω, κατά πολύ τα όρια ενός απλού εκ των υστέρων ελέγχου.

72 Συγεκριμένα, αφενός, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του WStV, η Bestattung Wien υπόκειται άμεσα στον έλεγχο του Δήμου της Βιένης, λόγω του ότι αποτελεί τμήμα μιας εταιρίας — της WSH — το σύνολο του κεφαλαίου της οποίας ανήκει στον εν λόγω οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

73 Αφετέρου, από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει επίσης ρητά ότι το καταστατικό της Bestattung Wien προβλέπει ρητά, στο σημείο 10.3, ότι το Kontrollamt είναι αρμόδιο να ελέγχει όχι μόνον τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας αυτής, αλλά και «την τρέχουσα διαχείριση, ως προς την ακρίβεια των λογιστικών στοιχείων, την κανονικότητα, τη σώφρονα, αποδοτική και ορθολογική διαχείριση». Περαιτέρω, με το ίδιο σημείο του καταστατικού της Bestattung Wien παρέχεται στο Kontrollamt η δυνατότητα να επιθεωρεί τους χώρους και τις εγκαταστάσεις της εταιρίας αυτής, καθώς και να ενημερώνει τα αρμόδια όργανα, τους μετόχους της εταιρίας και τον Δήμο της Βιένης σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών.

Επομένως, οι εξουσίες αυτές καθιστούν εφικτό τον ενεργητικό έλεγχο επί της διαχειρίσεως της εν λόγω εταιρίας.

74 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ένας απλός εκ των υστέρων έλεγχος δεν ικανοποιεί το σχετικό με τον έλεγχο διαχειρίσεως κριτήριο του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 93/36. Αντιθέτως, το κριτήριο αυτό πληρούται στην περίπτωση που, αφενός, οι δημόσιες αρχές όχι μόνον ελέγχουν τις οικονομικές καταστάσεις του οικείου οργανισμού, αλλά και την τρέχουσα διαχείριση, ως προς την ακρίβεια των λογιστικών στοιχείων, την κανονικότητα, τη σώφρονα, αποδοτική και ορθολογική διαχείριση και, αφετέρου, οι ίδιες αυτές δημόσιες αρχές έχουν τη δυνατότητα να επιθεωρούν τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του εν λόγω οργανισμού καθώς και να ενημερώνουν τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης που κατέχει, μέσω άλλης εταιρίας, το κεφάλαιο του εν λόγω οργανισμού για τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών.

Επί των δικαστικών εξόδων

75 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Αυστριακή και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 14ης Σεπτεμβρίου 2000 το Vergabekontrollsenat des Landes Wien, αποφαίνεται:

1) Η έννοια «ανάγκες γενικού συμφέροντος» του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών, αποτελεί αυτοτελή έννοια του κοινοτικού δικαίου.

2) Η ταφή των νεκρών και οι δραστηριότητες των εργολάβων κηδειών είναι δυνατό να εξυπηρετούν ανάγκη γενικού συμφέροντος. Το γεγονός ότι ένας οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης έχει τη νόμιμη υποχρέωση να αναλαμβάνει την τέλεση κηδείας — ενδεχομένως δε και τα συναφή έξοδα — στην περίπτωση που αυτή δεν έχει οργανωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας από την έκδοση του πιστοποιητικού θανάτου, συνιστά ένδειξη ανάγκης γενικού συμφέροντος.

3) Η ύπαρξη αναπτυγμένου ανταγωνισμού δεν οδηγεί αφ' εαυτής στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται ανάγκη γενικού συμφέροντος μη βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα. Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει αν

υπάρχει τέτοια ανάγκη, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των σχετικών νομικών και πραγματικών δεδομένων, όπως οι περιστάσεις υπό τις οποίες συστάθηκε ο οικείος οργανισμός και οι συνθήκες υπό τις οποίες ασκεί τη δραστηριότητά του.

4) Ένας απλός εκ των υστέρων έλεγχος δεν ικανοποιεί το σχετικό με τον έλεγχο διαχειρίσεως κριτήριο του άρθρου 1, στοιχείο β', δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 93/36. Αντιθέτως, το κριτήριο αυτό πληρούται στην περίπτωση που, αφενός, οι δημόσιες αρχές όχι μόνον ελέγχουν τους ετήσιους λογαριασμούς του οικείου οργανισμού, αλλά και την τρέχουσα διαχείριση, ως προς την ακρίβεια των λογιστικών στοιχείων, την κανονικότητα, τη σώφρονα, αποδοτική και ορθολογική διαχείριση και, αφετέρου, οι ίδιες αυτές δημόσιες αρχές έχουν τη δυνατότητα να επιθεωρούν τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του εν λόγω οργανισμού καθώς και να ενημερώνουν τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης που κατέχει, μέσω άλλης εταιρίας, το κεφάλαιο του εν λόγω οργανισμού για τα αποτελέσματα των ελέγχων αυτών.

Wathelet Timmermans Jann

von Bahr Rosas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Φεβρουαρίου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

M. Wathelet